

שמות פרק טו

(א) אַז יִשִּׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת לִיקְוֹק וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר אֲשִׁירָה לִיקְוֹק כִּי גָאָה גָאָה סוּס וּרְכָבוֹ רָמָה בָּיָם: (ב) עָזִי וְזַמְרָתִי יְהִי לִי לִישׁוּעָה זֶה אֵלִי וְאֶנְוָהוּ אֱלֹהֵי אָבִי וְאֶרְמָמְנָהוּ: (ג) יְקֹנֵק אִישׁ מִלְחָמָה יְקֹנֵק שָׁמוֹ: (ד) מִרְכָּבַת פְּרָעָה וְחִילוֹ יָרָה בָּיָם וּמִבְּחַר שְׁלֹשִׁי טַבְּעוּ בָּיָם סוּף: (ה) תְּהִמֵּת יִכְסִּימוּ יָרְדוּ בְּמַצּוֹלַת כְּמוֹ אָבֹן: (ו) יִמְיִנְךָ יְקֹנֵק נְאֻדָּרִי בְּכַח יְמִינְךָ יְקֹנֵק תִּרְעָץ אוֹיֵב: (ז) וּבְרָב גְּאוּנְךָ תִּהְרָס קָמִינְךָ תִּשְׁלַח חֲרָנְךָ לֵאכְלָמוּ פֶקֶשׁ: (ח) וּבְרוּחַ אַפְיֶיךָ נַעֲרָמוּ מִיָּם נַצְבּוּ כְּמוֹ גֵד נִזְלִים קָפְאוּ תְהִמֵּת בְּלֵב יָם: (ט) אָמַר אוֹיֵב אֲרָדְךָ אֲשִׁיג אַחֲלֵק שְׁלָל תִּמְלָאמוּ נַפְשֵׁי אַרְיִק חֲרָבִי תוֹרִישְׁמוּ יָדִי: (י) נִשְׁפָּת בְּרוּחְךָ כִּסְמוּ יָם צָלְלוּ כַּעֲפֹרֶת בְּמִים אֲדִירִים: (יא) מִי כְּמֹכָה בְּאֵלֶם יְקֹנֵק מִי כְּמֹכָה נְאֻדָּר בַּקִּדְשׁ נוֹרָא תִּהְלֵת עֵשָׂה פְּלֵא: (יב) נְטִיטְךָ יִמְיִנְךָ תִּבְלַעְמוּ אֲרָץ: (יג) נְחִית בְּחִסְדְּךָ עִם זֶה גְּאֻלְתָּ נִהְלַת בְּעֻזְךָ אֵל נוֹה קִדְשְׁךָ: (יד) שְׁמַעוּ עַמִּים יִרְגְּזוּן חִיל אַחֲזוּ יִשְׁבִּי פְלִשְׁתִּי: (טו) אַז נִבְהָלוּ אֱלֹפֵי אֲדוֹם אֵילֵי מוֹאָב לֵאחֲזָמוּ רַעַד נִמְגוּ כֹל יִשְׁבֵי כְנָעַן: (טז) תִּפֹּל עֲלֵיהֶם אֵימָתָה וּפְחַד בְּגִדְלֶךָ זְרוּעֶיךָ יִדְמוּ כְּאָבֹן עַד יַעֲבֹר עִמָּךְ יַעֲבֹר עִם זֶה קִנִּיתְךָ: (יז) תִּבְאָמוּ וְתִשְׁעַמוּ בְּהַר נִחְלָתְךָ מִכּוֹן לִשְׁבַתְךָ פְּעֻלַּת יְקֹנֵק מִקְדָּשׁ אֲדָנִי כּוֹנֵנוּ יְדִינְךָ: (יח) יְקֹנֵק יִמְלֹךְ לְעֵלָם וְעַד: (יט) כִּי בָּא סוּס פְּרָעָה בְּרָכְבוֹ וּבִפְרָשָׁיו בָּיָם וַיִּשָּׁב יְקֹנֵק עֲלֵהֶם אֶת מִי הַיָּם וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ בַּיַּבֶּשֶׁה בְּתוֹךְ הַיָּם:

רש"י

(א) **אז ישיר משה** - אז כשראה הנס עלה בלבו שישיר שירה, וכן (יהושע י יב) אז ידבר יהושע, וכן (מלכים א' ז ח) ובית יעשה לבת פרעה, חשב בלבו שיעשה לה, אף כאן ישיר, אמר לו לבו שישיר, וכן עשה, ויאמרו לאמר אשירה לה'. וכן ביהושע, כשראה הנס אמר לו לבו שידבר וכן עשה (יהושע י יב) ויאמר לעיני ישראל, וכן שירת הבאר שפתח בה (במדבר כא יז) אז ישיר ישראל, פירש אחריו עלי באר ענו לה. (מלכים יא ז) אז יבנה שלמה במה, פירשו בו חכמי ישראל שבקש לבנות ולא בנה. למדנו שהיו"ד על שם המחשבה נאמרה, זהו ליישב פשוטו. אבל מדרשו אמרו רבותינו זכרונם לברכה, מכאן רמז לתחיית המתים מן התורה, וכן בכולן חוץ משל שלמה, שפירשוהו, בקש לבנות ולא בנה. ואין לומר וליישב הלשון הזה כשאר דברים הנכתבים בלשון עתיד והן מיד, כגון (איוב א ה) ככה יעשה איוב, (במדבר ט כג) על פי ה' יחנו, (שם כ) ויש אשר יהיה הענן, לפי שהן דבר ההווה תמיד, ונופל בו בין לשון עתיד בין לשון עבר, אבל זה שלא היה אלא לשעה אינו יכול ליישבו בלשון הזה: **כי גאה גאה** - שנתגאה על כל גאה כתרגומו. דבר אחר בא הכפל לומר שעשה דבר שאי אפשר לבשר ודם לעשות, כשהוא נלחם בחבירו ומתגבר עליו מפילו מן הסוס וכאן סוס ורוכבו רמה בים וכל שאי אפשר לעשות על ידי זולתו נופל בו לשון גאות, כמו (ישעיהו יב ה) כי גאות עשה, וכן כל השירה תמצא כפולה (פסוק ב) עזי וזמרת יה ויהי לי לישועה (פסוק ג) ה' איש מלחמה ה' שמו, וכן כולם. דבר אחר כי גאה גאה על כל השירות, וכל מה שאקלס בו עוד יש בו תוספת, ולא כמדת מלך בשר ודם שמקלסין אותו ואין בו: **סוס ורכבו** - שניהם קשורין זה בזה והמים מעלין אותם לרום ומורידין אותם לעומק ואין נפרדין: **רמה** - השליך וכן (דניאל ג ו) יתרמא לגוא אתון נורא. ומדרש אגדה כתוב אחד אומר רמה, וכתוב אחד אומר (פסוק ד) ירה, מלמד שהיו עולין לרום ויורדין לתהום, כמו (איוב לח ו) מי ירה אבן פנתה, מלמעלה למטה: ...

(יז) **תבאמו** - נתנבא משה שלא יכנס לארץ לכך לא נאמר תביאנו: **מכון לשבתך** - מקדש של מטה מכון כנגד כסא של מעלה אשר פעלת: **מקדש** - הטעם עליו זקף גדול להפרידו מתיבת השם שלאחריו המקדש אשר כוננו ידיך ה'. חביב בית המקדש שהעולם נברא ביד אחת, שנאמר (ישעיהו מח יג) אף ידי יסדה ארץ, ומקדש בשתי ידים. ואימתי יבנה בשתי ידים, בזמן שהי' ימלוך לעולם ועד, לעתיד לבא שכל המלוכה שלו: (יח) **לעלם ועד** - לשון עולמות הוא והוי"ו בו יסוד לפיכך היא פתוחה, אבל (ירמיהו כט כג) ואנכי היודע ועד, שהוי"ו בו שימוש, קמוצה היא:

Rabbi Brovender's Shiur is sponsored in memory of Mr. Gerald Moskowitz z"l by his family.
לעי"נ גרשון אלטר בן יהודה וולף ז"ל

Visit www.atid.org/shiur for audio recordings, Podcasts, or to sign-up to receive sources in advance.
Visit www.WebYeshiva.org to sign up for Rabbi Brovender's fully interactive, online Yeshiva.